

Kopsavilkums

pārbaudes lietā Nr. 2015-37-8G
par patvēruma meklētāju tiesību nodrošināšanu

Pārbaudes lieta tika ierosināta pēc patvēruma meklētāja iesniegumiem par uztura, higiēnas un pirmās nepieciešamības preču iegādes izdevumu nepietiekamu apmēru patvēruma meklētājiem, tiesībām uz informāciju, projektu īstenošanas efektivitāti, brīvā laika pavadīšanas iespēju pusaudžiem trūkumu, nenodrošināšanu ar apģērbu un apaviem, kā arī PMIC „Mucenieki” darbinieku nelaipnu un noraidošu attieksmi pret centra iemītniekiem.

Pārbaudes lietā secināts:

[1] Ar Latvijā noteikto uztura, higiēnas un pirmās nepieciešamības preču iegādes izdevumu apmēru, kas ir 2,15 *euro* dienā jeb 64,50 *euro* mēnesī, nav iespējams nodrošināt cilvēka cienīgu un veselības stāvoklim atbilstošu dzīves līmeni un uzturēšanos Latvijā, jo tas ir zemāks par reālo (pat, ja tiek ņemts vērā tikai pārtikas preču iztikas minimuma apmērs) – mūsu valstī esošo iztikas minimuma apmēru.

Tādēļ Labklājības ministrija tika aicināta atkārtoti izvērtēt uztura, higiēnas un pirmās nepieciešamības preču iegādes izdevumu apmēra palielināšanu patvēruma meklētājiem, bet Iekšlietu ministrija - iniciēt grozījumus 2010.gada 12.janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr.24 „Noteikumi par uztura, higiēnas un pirmās nepieciešamības preču iegādes izdevumu apmēru patvēruma meklētājam un šo izdevumu segšanas kārtību”.

[2] PMLP ir pienākums iepazīstināt patvēruma meklētājus ar viņu tiesībām un pienākumiem, tostarp arī par bērna tiesību saņemt izglītību. Lai izvairītos no patvēruma meklētāju tiesības uz informāciju pārkāpuma, PMIC „Mucenieki” tika aicināts informēt patvēruma meklētājus par iespējām vērsties PMLP un citās kompetentās iestādēs, lai saņemtu nepieciešamo informāciju. Ņemot vērā to, ka PMIC „Mucenieki” ir pieejams buklets „Informatīvs materiāls patvēruma meklētājam”, kurā ir ietverta informācija par patvēruma meklētāja tiesībām, kā arī cita noderīga informācija (apsekošanas laikā tas bija pieejams tikai bibliotēkā), PMIC „Mucenieki” aicināts to jaunienācējiem izsniegt uzreiz, lūdzot par tā saņemšanu parakstīties.

Ņemot vērā to, ka PMIC „Mucenieki” rīcībā 2010.gada 23.februāra Ministru kabineta noteikumi Nr.173 „Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi” ir latviešu, angļu, franču, arābu, gruzīnu un krievu valodā, 2010.gada 12.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.24 „Noteikumi par uztura, higiēnas un pirmās nepieciešamības preču iegādes izdevumu apmēru patvēruma meklētājam un šo izdevumu segšanas kārtību” - latviešu un angļu valodā, PMIC „Mucenieki” aicināts regulāri pārbaudīt, vai tie ir pieejami patvēruma meklētājiem uz informatīvā dēļa.

[3] Ņemot vērā to, ka, iespējams, nākotnē patvēruma meklētājiem tiks turpināts sniegt papildu palīdzību pārtikas un higiēnas paku veidā, aicināts paku saturu veidot tā, lai to varētu efektīvāk izmantot (kvantitātes un kvalitātes rādītāja ievērošana). Papildus ieteikts paku satura izstrādē veidot sadarbību ar Veselības ministriju, Zemkopības ministriju un Kultūras ministriju, kā arī Pārtikas un veterināro dienestu.

Gadījumos, kad patvēruma meklētājam ir jāievēro diēta un/vai ir nepieciešama speciālā pārtika veselības un citu pamatotu iemeslu dēļ, PMIC „Mucenieki” tika aicināts informēt patvēruma meklētājus par iespēju vērsties palīdzības sniegšanas komisijā, kas, izvērtējot individuālas patvēruma meklētāju vajadzības, var nodrošināt patvēruma meklētāju ar nepieciešamajiem produktiem.

[4] Lai izvairītos no situācijām, kad persona nezina par PMIC „Mucenieki” piedāvātām brīvā laika pavadīšanas iespējām, kā arī, lai veicinātu labas pārvaldības principa ievērošanu, PMIC „Mucenieki” tika aicināts informēt patvēruma meklētājus par brīvā laika pavadīšanas iespējām. Turklāt, lai nākotnē novērstu iespējamās domstarpības starp PMIC „Mucenieki” un patvēruma meklētājiem, PMIC „Mucenieki” tika aicināts nodrošināt to, lai patvēruma meklētājs parakstās par iepazīšanos ar centra telpām.

PMIC „Mucenieki” patvēruma meklētājiem internetu ir iespējams izmantot speciāli tam paredzētajā telpā, kurā ir četri datori. Aptaujas laikā ar centra iemītniekiem, tika noskaidrots, ka sievietēm, meitenēm var tikt ierobežota iespēja izmantot internetu, jo atsevišķās kultūrās nav pieļaujams sievietei atrasties ar svešu vīrieti vienā istabā. Savukārt bērniem internets var būt nepieciešams mācībās.

Nemot vērā to, ka patvēruma meklētāju skaits pieaug, tika aicināts rast iespēju PMIC „Mucenieki” aprīkot ar bezvadu internetu.

[5] Latvijas Sarkanais Krusts un PMIC „Mucenieki” tika aicināti izstrādāt sadarbības plānu/grafiku, lai pastāvīgi nodrošinātu patvēruma meklētājus ar viņiem nepieciešamo apģērbu un apaviem pēc iespējas ātrākā laika posmā.

[6] Patvēruma meklētāju labklājība ir lielā mērā atkarīga no kvalificēta un motivēta personāla, kas ar viņiem strādā. Tādēļ PMIC „Mucenieki” savu iespēju robežās ir jāsniedz patvēruma meklētājiem kvalitatīvs pakalpojums un atbalsts, kas nodrošinās viņiem cieņpilnu dzīvi.

Nemot vērā to, ka ir saņemtas vairākas sūdzības (rakstiskas un mutiskas) par PMIC „Mucenieki” darbinieku nekorektu un noraidošu attieksmi pret centra iemītniekiem, tas liecina par labas pārvaldības principa pārkāpumu, kas atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajai daļai valsts pārvaldes iestādēm savā darbībā ir jāievēro.

Sūdzību izskatīšana veicina ilgtspējīgu attīstību, pakalpojumu un apstākļu uzlabošanu, kā arī labās prakses attīstību. Tādējādi PMIC „Mucenieki” tika aicināts pieklājīgi un iecietīgi attiekties pret visiem centra iemītniekiem, tostarp arī tiem, kas vēršas iestādēs ar sūdzībām.